Lieta Nr. C30446002
AA43-1350-09/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 9.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneses S.Gintere un V.Zommere,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom" pārstāvjiem *I.S.*, *B.R.* un *E.V.* un atbildētājas Konkurences padomes pārstāvim Mārim Baltajam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom" pieteikumu par Konkurences padomes 2002.gada 17.jūlija lēmuma Nr.34 atcelšanu, sakarā ar Konkurences padomes apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2003.gada 7.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 1999.gada 11.augustā Telia AB izteica vēlmi SIA „Lattelekom SIA" (tagadējais nosaukums SIA „Lattelecom", kas tiek lietots arī turpmāk tekstā), lai tiktu savienota iekšzemes ciparu nomātā līnija (turpmāk arī – ICNL) no Rīgas līdz Ventspilij, kuru nomātu SIA „Telia Latvija", ar starptautisko ciparu nomāto līniju (turpmāk arī – SCNL) no Ventspils līdz Zviedrijai, kuru nomātu Telia AB.

[2] 1999.gada 8.novembrī SIA „Datatel" (tagadējais nosaukums – SIA „TeliaSonera International Carrier Latvia") un SIA „Lattelecom" noslēdza līgumu par ICNL no Rīgas līdz Ventspilij nomu. Savukārt Telia AB jau bija noslēgusi līgumu par SCNL nomu no Ventspils līdz Zviedrijai ar Cable and Wireless PLC, SIA „Lattelecom", Sonera Oy, Tele2 AB.

[3] 1999.gada 30.decembrī SIA „Lattelecom", SIA „Datatel" un Telia AB noslēdza Jaudu savienojuma (tekstā lietots – kapacitāšu savienošana) līgumu, ar kuru SIA „Lattelecom" uzstāda un nodrošina iekšzemes nomātās jaudas un starptautiskās nomātās jaudas starpsistēmu sakarus Ventspils starpsistēmu sakaru punktā. Atbilstoši Jaudu savienojuma līguma 4.punktam SIA „Datatel" maksā SIA „Lattelecom" ierīkošanas maksu Ls 8000 apmērā un ikmēneša abonēšanas maksu par pamatpakalpojumiem Ls 14000 apmērā.

[4] Ar 2001.gada 1.martu SIA „Lattelecom" grozīja tarifus SCNL un noteica jaunu to nomas maksu uz Zviedriju: ierīkošanas maksu Ls 8000 apmērā un abonēšanas maksu Ls 59000 apmērā mēnesī. Uzskatot, ka Jaudu savienošanas pakalpojums ir līdzvērtīgs ar SCNL nomas pakalpojumu, no 2001.gada 1.jūlija SIA „Lattelecom" vienpusēji paaugstināja SIA „Datatel" Jaudu savienošanas pakalpojuma maksu no Ls 14000 līdz Ls 49000 mēnesī un vēlējās 1999.gada 30.decembra līguma vietā noslēgt jaunu līgumu tieši par SCNL nomu.

[5] 2001.gada 23.augustā SIA „Datatel" vērsās ar iesniegumu Konkurences padomē par SIA „Lattelecom" ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa izmantošanu, kas izpaudies, vienpusēji nosakot nepamatoti paaugstinātu maksu par Jaudu savienošanas pakalpojumu.

[6] Konkurences padome ar 2002.gada 17.jūlija lēmumu Nr.34 konstatēja, ka SIA „Lattelecom", atrodoties dominējošā stāvoklī telekomunikāciju līniju iznomāšanas tirgū Latvijā, ir:

1) gan tieši, gan netieši bez ekonomiskā pamatojuma uzspiedusi SIA „Datatel" kabeļu instalācijas pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" ikmēneša maksu,

2) vienpusēji bez ekonomiskā izmaksu pamatojuma no 2001.gada 1.jūlija paaugstinājusi pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" ikmēneša maksu, tādējādi tieši uzspiedusi nepamatoti augstu un netaisnīgu ikmēneša maksu konkurentam interneta pieslēguma pakalpojuma tirgū un līdz ar to netieši ietekmējot konkurenta SIA „Datatel" sniegto pakalpojumu izmaksas.

Līdz ar to SIA „Lattelecom" ir ļaunprātīgi izmantojusi dominējošo stāvokli un pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta 4.punktā noteikto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu.

SIA „Lattelecom" uzlikts naudas sods Ls 143919, kā arī uzdots pārtraukt pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" nepamatotas ikmēneša maksas Ls 49000 iekasēšanu un turpmāk piemērot uz izmaksām balstītu pakalpojuma maksu.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Ņemot vērā, ka SIA „Lattelecom" ar likumu „Par telekomunikācijām" piešķirtas ekskluzīvas tiesības Konkurences likuma 1.panta 1.punkta izpratnē SIA „Lattelecom" atrodas dominējošā stāvoklī (monopolstāvoklī) telekomunikāciju iznomāšanas tirgū Latvijā.

[6.2] Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētais tirgus, kurā darbojas SIA „Lattelecom", ir interneta pieslēguma tirgus Latvijā.

[6.3] Ņemot vērā, ka SIA „Datatel" un SIA „Telia Latvija" ir viens īpašnieks – Telia AB – un abu sabiedrību izpildinstitūciju sastāvā ir vienas un tās pašas amatpersonas, visām trim sabiedrībām ir savstarpēja izšķiroša ietekme attiecībā uz lēmumu pieņemšanu SIA „Datatel" un SIA „Telia Latvija" pārvaldes institūcijās, Konkurences likuma 1.panta 2.punkta un 9.punkta

izpratnē SIA „Datatel", SIA „Telia Latvija" un Telia AB ir vērtējams kā viens tirgus dalībnieks.

Līdz ar to konkrētais tirgus, kurā darbojas SIA „Datatel" (SIA „Telia Latvija") ir interneta starptautiskā pieslēguma pakalpojuma vairumtirdzniecības tirgus un interneta pieslēguma pakalpojuma mazumtirdzniecības tirgus, jeb apvienojot – interneta pieslēguma tirgus Latvijā.

[6.4] SIA „Lattelekom" un SIA „Datatel" (SIA „Telia Latvija") Konkurences likuma 1.panta 6. un 7.punkta izpratnē ir konkurenti interneta pieslēguma pakalpojuma tirgū Latvijā.

[6.5] SIA „Lattelekom" ļaunprātīgi izmanto ar ekskluzīvajām tiesībām nodrošināto dominējošo stāvokli telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojuma tirgū, netieši uzspiežot ekonomiski nepamatotu un līdz ar to netaisnīgu ikmēneša maksu par kabeļa instalācijas pakalpojumu „kapacitāšu savienošana".

[6.6] Netieši nosakot līgumā par ICNL, ka SIA „Datatel" varēs izmantot šo līniju tikai pēc tam, kad būs izpildīts noteikums par Jaudu savienojuma līguma noslēgšanu, SIA „Lattelecom" pēc būtības ir saistījusi divus dažādus pakalpojumus – kapacitāšu savienošana un ICNL, un līdz ar to realizējusi pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" ikmēneša maksas par jaudas savienošanu Ls 14000 apmērā uzspiešanu, jo bez SIA „Lattelecom" pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" SIA „Datatel" nevar veikt informācijas pārraidi, izmantojot LV-S1 starp Rīgu un Stokholmu un veikt uzņēmējdarbību interneta pieslēguma pakalpojumu tirgū.

[6.7] Maksa Ls 14000 apmērā ir ekonomiski nepamatota, jo SIA „Lattelecom" nav sniegusi pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" ekonomisko pamatojumu un nav sniegusi galvenos izmaksu posteņus. Turklāt SIA „Lattelecom" piedāvātā iespēja esošo līgumu vietā noslēgt līgumu par 34 Mbit/s SCNL nav vērtējams kā alternatīvs piedāvājums. Informācijas pārraide, izmantojot pakalpojumu „kapacitāšu savienošana" no klienta viedokļa nav aizvietojams ar SCNL, jo savstarpējās aizvietojamības ziņā tiem jābūt līdzvērtīgiem ne tikai funkcionālajā ziņā, bet arī pakalpojuma maksas apmērā.

[6.8] Ikmēneša maksas paaugstināšana pakalpojumam „kapacitāšu savienošana" nav saistīta ar SIA „Lattelecom" vēlmi nodrošināt dažādiem tirgus dalībniekiem vienādus konkurences apstākļus, tā nav ekonomiski pamatota un līdz ar to ir netaisnīga.

[6.9] Nosakot soda naudu, vērā ņemti vispārējie soda noteikšanas principi, izvērtēts pārkāpuma veids, smagums (vidēji smags) un ilgums (vidēji ilgstošs), pārkāpuma radītās sekas konkurencei (palielinājis SIA „Datatel" sniegto pakalpojumu izmaksas), pārkāpēja iegūtais komerciālais labums (kopā Ls 840000), kā arī tas, kā normatīvajos aktos tiek regulēts konkrētais tirgus, kurā darbojas pārkāpējs. Ņemts vērā SIA „Lattelecom" 2001.gada pārskatos uzrādītais neto apgrozījums Ls 143919557.

[7] SIA „Lattelecom” (turpmāk arī – pieteicēja) pārsūdzēja tiesā Konkurences padomes 2002.gada 17.jūlija lēmumu Nr.34 (turpmāk arī – pārsūdzētais lēmums).

[8] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar 2003.gada 7.februāra spriedumu apmierināja pieteicējas pieteikumu.

[9] Izskatot lietu sakarā ar Konkurences padomes apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2005.gada 19.decembra spriedumu apmierināja pieteikumu. Administratīvā apgabaltiesa secināja, ka Konkurences padome lietā ir piemērojusi 2001.gada Konkurences likuma normas, bet vajadzēja piemērot 1997.gada Konkurences likuma normas.

[10] Izskatot lietu sakarā ar Konkurences padomes kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) ar 2006.gada 16.maija spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 19.decembra spriedumu un nosūtīja lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai. Senāts norādīja, ka ilgstoša pārkāpuma gadījumā ir jāpiemēro jaunākais likums, tādēļ apelācijas instances tiesai ir jānoskaidro, vai pārkāpums noticis arī pēc 2002.gada 1.janvāra, kad stājās spēkā 2001.gada Konkurences likums.

[11] Izskatot lietu no jauna apelācijas instancē, Administratīvā apgabaltiesa ar 2007.gada 5.februāra spriedumu apmierināja pieteikumu. Tiesa secināja, ka Konkurences padome pamatoti piemērojusi jauno Konkurences likumu, ņemot vērā, ka iespējamais pārkāpums turpinājās pēc jaunā likuma stāšanās spēkā. Taču tiesa norādīja, ka Konkurences padome nav pareizi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus, balstījusi lēmumu uz nepareizi novērtētiem faktiem un kļūdaini izdarītiem secinājumiem. Tiesa atzina, ka Konkurences padome ir nepamatoti atzinusi, ka pieteicējas darbībās ir saskatāms Konkurences likuma 13.panta 4.punktā norādītais pārkāpuma sastāvs – netaisnīgas cenas uzspiešana SIA „Datatel”, jo lēmumā nav pierādīts, ka pieteicējas pieprasītā abonēšanas maksa ir nepamatota un tāda, kas krasi atšķirtos no preces pašizmaksas.

[12] Izskatot lietu sakarā ar Konkurences padomes kasācijas sūdzību, Senāts ar 2007.gada 27.jūnija spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 5.februāra spriedumu. Senāts atzina, ka apelācijas instances tiesa:

1) nav ievērojusi, ka pieteicēja nav iesniegusi konkrētus pakalpojuma cenas pašizmaksas aprēķina apstiprinošus dokumentus;

2) nepareizi aplūkojusi cenas uzspiešanas jautājumu no civiltiesību, nevis no konkurences tiesību normu viedokļa;

3) nav pamatojusi, kādēļ tā atzīst abonēšanas maksu par SCNL nomu salīdzināmu ar kapacitāšu savienošanas pakalpojumu;

4) nav pamatojusi, kādēļ tā kapacitāšu savienošanas pakalpojumu saista vienīgi ar starptautisku datu pārraidi.

[13] Atkārtoti skatot lietu no jauna apelācijas instancē, Administratīvā apgabaltiesa ar 2008.gada 14.aprīļa spriedumu apmierināja pieteikumu. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[13.1] Pieteicēja, slēdzot līgumu ar SIA „Datatel", atradās dominējošā stāvoklī telekomunikāciju līniju iznomāšanas tirgū. Pieteicējas dominējošais stāvoklis ir noteikts ar likumu. Pieteicēja un SIA „Datatel" Konkurences likuma 1.panta 6. un 7.punkta izpratnē ir konkurenti interneta pieslēguma pakalpojuma tirgū Latvijā.

[13.2] Pieteicējas sniegtais kapacitāšu savienošanas pakalpojums, kuram likumā noteiktā kārtībā nav noteikts tarifs, ir apspriežams pēc konkurences tiesību noteikumiem un Eiropas Kopienu tiesas judikatūras atziņām.

[13.3] Kapacitāšu savienošanas pakalpojums ir atzīstams par telekomunikācijas pakalpojumu.

[13.4] Pieteicējas sniegtais kapacitāšu savienošanas pakalpojums ir līdzvērtīgs SCNL iznomāšanai, tādēļ pakalpojuma maksa ir nosakāma analogi maksai par šādas līnijas nomu.

[13.5] Kapacitāšu savienošanas pakalpojums faktiski ir starptautisku datu pārraides pakalpojums, un, tā kā Telekomunikāciju tarifu padome nebija noteikusi tarifus par kapacitāšu savienošanas ierīkošanu un abonēšanu un par SCNL nomas pakalpojumu, tad pieteicēja ekonomiski pamatoti noteikusi augstāku maksu par kapacitāšu savienošanu:

1) tā ir augstāka par iekšzemes ciparu nomātās līnijas nomas maksu;

2) tā ir samērīga ar citu Eiropas dalībvalstu noteiktajām cenām;

3) tā ir pietuvināta Zviedrijā noteiktajai maksai, jo starptautiskā ciparu nomātā līnija nodrošina piekļuvi Zviedrijas teritorijā esošajam kabelim.

[13.6] Pieteicēja pamatoti lūgusi cenas samērīgumu izvērtēt, vadoties no citās Eiropas valstīs noteiktajām pakalpojuma cenām un izvērtējot apstākli, vai šādas cenas noteikšana nerada pieteicējai pārliecīgi lielu peļņu, t.i., iesniegusi aprēķinus par pakalpojuma maksas noteikšanu un norādījusi uz publiski pieejamajiem gada pārskatiem, bet Konkurences padome ir nepamatoti atteikusies to vērtēt.

[14] Izskatot lietu sakarā ar Konkurences padomes kasācijas sūdzību, Senāts ar 2008.gada 6.novembra spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 14.aprīļa spriedumu. Senāts atzina, ka:

[14.1] lietā pastāv strīds, vai Administratīvā apgabaltiesa ir pareizi novērtējusi ICNL jaudas un SCNL jaudas starpsistēmu sakaru savienošanu Ventspils starpsistēmu sakaru punktā kā līdzvērtīgu SCNL nomai.

[14.2] Administratīvās apgabaltiesas ieskatā no pieteicējas noslēgtajiem līgumiem, kā arī no pārsūdzētajā lēmumā konstatētā izriet, ka SIA „Datatel" ir lūgusi iznomāt ICNL, tomēr bez Jaudu savienošanas pakalpojuma SIA „Datatel" nevar veikt informācijas pārraidi, izmantojot starptautisko sakaru kabeli starp Rīgu un Stokholmu un veikt komercdarbību interneta pieslēguma pakalpojumu tirgū. Tāpēc Administratīvā apgabaltiesa konstatējusi, ka saskaņā ar SIA

„Datatel" un Telia AB nodomu bija plānots nodrošināt SIA „Datatel" rīcību ar SCNL, tā iegūstot iespēju SIA „Datatel" piedāvāt starptautiskā interneta pakalpojumus. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka SIA „Datatel" un Telia AB saskaņotās rīcības rezultātā pieteicējai radās pienākums, nodrošinot jaudas savienošanu starp ICNL un SCNL, sniegt SIA „Datatel" pakalpojumu, kas ir līdzvērtīgs SCNL iznomāšanai.

Senāta ieskatā Administratīvā apgabaltiesa, izdarot augstāk norādīto secinājumu, nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 154.panta pirmās daļas noteikumu, ka lietā esošie pierādījumi ir jāvērtē vispusīgi un pilnīgi. Senāts norādīja, ka pirmkārt, lietā atrodas atsevišķs līgums par ICNL nomu, kas noslēgts starp SIA „Datatel" un pieteicēju. Atbilstoši līguma 4.2.punktam noteikta fiksēta nomas maksa. Līguma 5.1.1.punktā īpaši noteikts, ka SIA „Datatel" maksā pieteicējai abonēšanas maksu par ICNL nomu ne ātrāk kā pēc līguma, kurš atrunā iekšzemes ciparu līnijas un starptautiskās ciparu līnijas savienošanu (jaudu savienošanu), parakstīšanas. Otrkārt, lietā atrodas pieteicējas paskaidrojums Konkurences padomei, kurā norādīts, ka Telia AB nomā starptautisko ciparu līniju par fiksētu maksu mēnesī. Treškārt, lietā atrodas 1999.gada 30.decembra starpsistēmu sakaru līgums, kura mērķis ir regulēt nacionālās (iekšzemes) nomātās jaudas un starptautiskās nomātās jaudas starpsistēmu sakarus. Līguma 2.punkts paredz, ka nacionālo (iekšzemes) nomāto jaudu no Rīgas uz Ventspili nomā SIA „Datatel", bet starptautisko nomāto jaudu no Ventspils līdz Kistai caur starptautisko jūras kabeli nomā Telia AB. Atbilstoši līguma 4.punktam SIA „Datatel" ir pienākums maksāt uzstādīšanas maksu un ikmēneša abonēšanas maksu par pamatpakalpojumiem, kuru saturs līgumā nav noteikts sīkāk. No līgumiem izriet, ka SIA „Datatel" gribas izteikums bija nomāt tieši iekšzemes ciparu līniju par atsevišķi noteiktu nomas maksu, bet Telia AB – nomāt starptautisko ciparu līniju par atsevišķi noteiktu nomas maksu, savukārt pieteicējas – savienot šīs ciparu līnijas un uzturēt savienojumu. Pie tam iekšzemes ciparu līnijas nomas līguma noslēgšana ar SIA „Datatel" un ikmēneša maksas saņemšana bija atkarīga no Jaudu savienojuma līguma noslēgšanas. Lai arī Administratīvā apgabaltiesa izdarījusi loģiski pareizu secinājumu, ka SIA „Datatel" un Telia AB, izmantojot savas no līguma noteikumiem izrietošās subjektīvās tiesības, faktiski piedalījās iekšzemes-starptautiskā datu pārraidē pa ciparu līniju, tomēr Administratīvā apgabaltiesa ir izdarījusi arī no iepriekšminēto līgumu noteikumiem neatbilstošu secinājumu, ka SIA „Datatel" un Telia AB nodoma dēļ pieteicējas piedāvātā jaudas savienošana starp ICNL un SCNL ir līdzvērtīga SCNL iznomāšanai. Šāds secinājums neatbilst darījuma dalībnieku gribas izpaudumam, kas izriet no līgumu noteikumiem, jo īpaši līguma starp SIA „Datatel" un pieteicēju par ICNL nomu, kura izpilde padarīta atkarīga no vēlāk slēdzamā Jaudu savienošanas līguma. Senāta ieskatā, ja reiz darījuma dalībnieki jau tad zināja, ka tiks noslēgts Jaudu savienošanas līgums, kas savienos ICNL ar SCNL un pieļaus datu starptautisku plūsmu, tad nav saskatāmi šķēršļi šādu SCNL nomas līgumu slēgt uzreiz.

[14.3] Izdarot secinājumu par jaudu savienošanas līdzvērtību SCNL iznomāšanai, tiesa tālāk ir vērtējusi jaudu (kapacitātes) savienošanas

pakalpojuma cenas pamatotību salīdzinājumā ar SCNL nomas maksām. Tāds novērtējums varētu pastāvēt tad, ja jaudu savienošana izskatāmajā lietā tiešām ir līdzvērtīga SCNL nomai. Ja jaudu savienošana tomēr ir apzināti atsevišķi noteikts pakalpojums, tad Administratīvā apgabaltiesa nav pārbaudījusi, vai pieteicēja ir pierādījusi nacionālās (iekšzemes) nomātās jaudas un starptautiskās nomātās jaudas starpsistēmu sakaru savienošanas ekonomisko vērtību (pašizmaksu).

[15] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja, savukārt pieteicējas pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[16] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota, savukārt pieteikums noraidāms.

[17] Apgabaltiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[17.1] 1999.gada 8.novembrī SIA „Lattelecom" un SIA „Datatel" noslēdza līgumu Nr.2050019 par to, ka SIA „Lattelekom" iznomā SIA „Lattelekom" 34 Mbit/s iekšzemes ciparu līniju starp Kaļķu ielu 6, Ventspilī (SIA „Lattelecom" telpas), un Pērses ielu 2, Rīgā (SIA „Telia Latvija" telpas) (*lietas 56.-60.lapa, I sējums*);

[17.2] 1999.gada 8.novembra līguma izpildei starp SIA „Lattelekom", SIA „Datatel" un Telia AB 1999.gada 30.decembrī tika noslēgts trīspusējs līgums par jaudas (kapacitāšu) savienojumu. Atbilstoši šā līguma 2.punktam nacionālo nomāto jaudu no Rīgas uz Ventspili nomā SIA „Datatel", bet starptautisko nomāto jaudu no Ventspils līdz Kistai caur Latvijas – Zviedrijas 1 jūras kabeli nomā Telia AB. Saskaņā ar līguma 3.punktu SIA „Lattelekom" ir atbildīga par starpsistēmu sakariem, kuri nepieciešami starp nacionālo nomāto jaudu un starptautisko nomāto jaudu. Saskaņā ar līguma 4.punktu SIA „Datatel" maksā SIA „Lattelekom" uzstādīšanas maksu Ls 8000 apmērā un ikmēneša maksu par pamatpakalpojumiem Ls 14000 apmērā (*lietas 66.-71.lapa, I sējums*);

[17.3] 2001.gada 19.februārī SIA „Datatel" nosūtīja SIA „Lattelecom" atkārtotu komerciālā piedāvājuma pieprasījumu 34 Mbit/s ciparu nomātās līnijas ierīkošanai maršrutā no Rīgas (Pērses ielā 2) līdz SIA „Lattelecom" un Lietuvos Telekomas telekomunikāciju savienojuma punktam. Norādīts, ka šī līnija paredzēta SIA „Datatel" nomātās 34 Mbit/s līnijas Rīga – Ventspils rezervēšanai (*lietas 74.lapa, I sējums*);

[17.4] 2001.gada 20.februārī SIA „Lattelecom" nosūtīja atbildes vēstuli SIA „Datatel", kurā norādīja, ka SIA „Lattelekom" ir izstrādāti tarifi 34 Mbit/s starptautiskajām ciparu nomātajām līnijām. Tarifs uz Zviedriju noteikts Ls 59000 mēnesī, bet tarifs uz Lietuvu Ls 43000. Ņemot vērā šos apstākļus, SIA „Lattelecom" vēlas pārtraukt 1999.gada 30.decembra trīspusējo Jaudas

savienošanas līguma darbību, tā vietā piemērojot līgumu par 34 Mbit/s SCNL uz Zviedriju abonēšanu ar noteikto tarifu Ls 59000 apmērā (*lietas 75.lapa, I sējums*);

[17.5] 2001.gada 3.aprīlī SIA „Datatel" informēja SIA „Lattelekom", ka uzskata par lietderīgu šo kanālu saglabāt tā esošajā konfigurācijā (*lietas 76.lapa, I sējums*);

[17.6] 2001.gada 28.maijā SIA „Lattelecom" vēlreiz informēja SIA „Datatel" par to, ka tarifs uz Zviedriju 34 Mbit/s SCNL noteikts Ls 59000 mēnesī. Līdz ar to atbilstoši 1999.gada 30.decembra Jaudas savienojuma līguma 4.punkta otrās daļas noteikumiem SIA „Lattelecom" ar 2001.gada 1.jūliju paaugstina maksu par kapacitāšu savienošanu, nosakot to Ls 49000 mēnesī. SIA „Lattelecom" izsaka gatavību izskatīt iespēju Jaudas savienošanas līguma vietā noslēgt jaunu līgumu par 34 Mbit/s SCNL uz Zviedriju īri (*lietas 77.lapa, I sējums*);

[17.7] 2001.gada 26.jūnijā SIA „Datatel" norādīja SIA „Lattelekom", ka tās piedāvātās cenas aprēķins neatbilst izvēlētajai tīkla konfigurācijai, jo tiek savienotas divas pilnu ķēžu kapacitātes, kuras tiek pilnībā apmaksātas. Atsaucoties uz Satiksmes ministrijas Sakaru departamenta 2001.gada 14.jūnijā sniegto skaidrojumu, norādīja, ka kapacitāšu savienošana pēc būtības ir starptautiskas pilnas ķēdes un nacionālas pilnas ķēdes kapacitātes elektromehāniska savienošana, kas nav uzskatāms par telekomunikāciju pakalpojumu, bet kvalificējams kā vienreizējs savienojuma instalācijas pakalpojums. Līdz ar to ikmēneša abonēšanas maksa nav pamatota (*lietas 81.lapa, I sējums*);

[17.8] 2001.gada 4.jūlija vēstulē SIA „Lattelekom" informēja SIA „Datatel", ka 2.jūlijā ir izrakstīts un SIA „Datatel" nosūtīts ikmēneša telekomunikāciju pakalpojumu rēķins, kurā kapacitāšu savienošanas pakalpojumam piemērota maksa Ls 49000 (*lietas 82.lapa, I sējums*);

[17.9] 2001.gada 23.augustā SIA „Datatel" vērsās Konkurences padomē ar iesniegumu par iespējamo Konkurences likuma pārkāpumu – dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „Lattelekom" darbībās, nosakot ikmēneša maksu par pakalpojumu „kapacitāšu savienošana";

[17.10] 2002.gada 17.jūlijā Konkurences padome pieņēma pārsūdzēto lēmumu (*lietas 2.-16.lapa, II sējums*), ar kuru konstatēja, ka SIA „Lattelekom" ir ļaunprātīgi izmantojusi dominējošo stāvokli un pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta 4.punktu.

[18] Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka pieteicēja izdarījusi Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpumu. Konkurences likuma 13.pants paredz, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot un atbilstoši šā panta 4.punktam dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana.

Tādējādi, lai atzītu, ka pieteicēja ir izdarījusi pārkāpumu:

1) jādefinē konkrētais tirgus;

2) jāizvērtē, vai pieteicēja atradās dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū;

3) jāizvērtē, vai pieteicēja ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli.

[19] Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 6. un 7.punktam konkurence ir pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū un konkurenti ir divi vai vairāki tirgus dalībnieki, kas konkurē. Tādējādi lietā ir noskaidrojams jautājums, vai SIA „Lattelekom" un SIA „Datatel" ir konkurenti.

[19.1] SIA „Lattelekom SIA" reģistrēta Uzņēmumu reģistrā 1992.gada 9.janvārī ar reģistrācijas Nr.000305278 un tās galvenie darbības veidi ir fiksētā telekomunikāciju tīkla telekomunikāciju pamatpakalpojumu sniegšana, datu pārraides, līniju nomas, interneta un informācijas tehnoloģijas pakalpojumu sniegšana. Līniju nomas pakalpojumu skaitā ICNL un SCNL ar kapacitāti 34Mbit/s ierīkošanas un iznomāšanas pakalpojums.

SIA „Lattelecom" ir savi neatkarīgi starptautiski pieslēgumi globālajam interneta tīklam, uz kā bāzes SIA „Lattelecom" piedāvā interneta pieslēguma nodrošinājumu ar iezvanpieejas pakalpojumu un pastāvīgā interneta pieslēguma pakalpojumu ar dažādiem pieslēguma risinājumiem, kā arī citus interneta pakalpojumus, izmantojot „Apollo" preču zīmi un SIA „Lattelecom" fiksēto telekomunikāciju tīklu. SIA „Lattelecom" pērk globālo interneta pieslēguma operatoru pakalpojumus un sniedz starptautiskā interneta pieslēguma vairumtirdzniecības pakalpojumu „Tiešais pieslēgums", kas nodrošina klienta piekļuvi globālajam interneta tīklam. Globālā interneta pieslēguma klienti (pircēji) var izmantot internetu savām vajadzībām, vai arī uz šī pieslēguma bāzes veidot savus interneta pieslēguma pakalpojumus un sniegt tos lietotājiem.

Tādējādi Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētais tirgus, kurā darbojas SIA „Lattelecom" ir interneta starptautiskā pieslēguma pakalpojuma vairumtirdzniecības tirgus un interneta pieslēguma pakalpojuma mazumtirdzniecības tirgus, jeb, tos apvienojot, - interneta pieslēguma tirgus Latvijā.

[19.2] SIA „Datatel" Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 1995.gada 29.martā ar reģistrācijas Nr.000325135 un visu sabiedrības kapitāla daļu 100% īpašniece ir Telia AB. Saskaņā ar 2000.gada 2.marta statūtu grozījumu 5.2.punktu Telia AB ir augstākā SIA „Datatel" pārvaldes institūcija. Atbilstoši statūtiem SIA „Datatel" galvenie darbības virzieni ir telekomunikāciju pakalpojumi, bezvadu komunikāciju pakalpojumi u.c. saimnieciskā darbība, un sabiedrības darbību vada tās īpašnieks (Telia AB), valde un direktors – rīkotājs.

SIA „Telia Latvija" Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 1992.gada 10.februārī un visu sabiedrības kapitāla daļu 100% īpašniece ir Telia AB. Saskaņā ar 2000.gada 18.maija statūtiem Nr.000305757 sabiedrības darbības pamatvirzieni ir telesakari, datu apstrāde, ar datu bāzi saistītas darbības, pārējās ar datoriem saistītās darbības u.c. saimnieciskā darbība, un sabiedrības izpildinstitūcijas ir direktoru valde un rīkotājdirektors.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 2.punktu izšķiroša ietekme ir iespēja tieši vai netieši kontrolēt (regulāri vai neregulāri) lēmumu pieņemšanu tirgus dalībnieka pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās vai iecelt tādu tirgus dalībnieka pārraudzības institūcijas vai izpildinstitūcijas locekļu skaitu, kas izšķirošās ietekmes realizētājam nodrošina balsu vairākumu attiecīgajā institūcijā. Šā panta 9.punkts paredz, ka tirgus dalībnieks ir jebkura persona (arī ārvalsts persona), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Ja tirgus dalībniekam vai vairākiem tirgus dalībniekiem kopā ir izšķiroša ietekme pār vienu tirgus dalībnieku vai vairākiem citiem tirgus dalībniekiem, tad visus tirgus dalībniekus var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku.

Pamatojoties uz to, ka SIA „Datatel" un SIA „Telia Latvija" ir viens īpašnieks – Telia AB, un abu sabiedrību izpildinstitūciju sastāvā ir vienas un tās pašas amatpersonas, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka visām trim sabiedrībām ir savstarpēja izšķiroša ietekme attiecībā uz lēmumu pieņemšanu SIA „Datatel" un SIA „Telia Latvija" pārvaldes institūcijās. Tādējādi pārsūdzētajā lēmumā pareizi atzīts, ka Konkurences likuma 1.panta 2.punkta un 9.punkta izpratnē SIA „Datatel", SIA „Telia Latvija" un Telia AB ir vērtējams kā viens tirgus dalībnieks.

Līdz ar to konkrētais tirgus, kurā darbojas SIA „Datatel" (SIA „Telia Latvija") ir interneta starptautiskā pieslēguma pakalpojuma vairumtirdzniecības tirgus un interneta pieslēguma pakalpojuma mazumtirdzniecības tirgus, jeb apvienojot – interneta pieslēguma tirgus Latvijā.

[20] Ņemot vērā šā sprieduma [19.1] un [19.2] punktā konstatēto, secināms, ka SIA „Lattelecom" un SIA „Datatel" Konkurences likuma 1.panta 6.un 7.punkta izpratnē ir konkurenti konkrētajā tirgū – interneta pieslēguma pakalpojuma tirgū Latvijā.

Konkurences likums stājās spēkā 2002.gada 1.janvārī, nomainot 1997.gada Konkurences likumu.

SIA „Lattelecom" no 2001.gada 1.jūlija paaugstināja ikmēneša maksu par jaudu (kapacitātes) savienošanas pakalpojumu, nosakot to Ls 49000 mēnesī (*lietas 142.lapa, I.sējums*). Šāda SIA „Lattelecom" rīcība ir ilgstoša, un tā turpinās arī pēc 2002.gada 1.janvāra. Tādējādi apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padome, pamatoti secinājusi, ka iespējamais pārkāpums turpinās.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka, ņemot vērā iespējamā pārkāpuma ilgstošo un turpināto raksturu, Konkurences padome pamatoti piemērojusi Konkurences likumu, kas stājās spēkā 2002.gada 1.janvārī (turpmāk – Konkurences likums).

[21] 1993.gada 4.maija likuma „Par telekomunikācijām" 5.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā telekomunikāciju organizācijai (pieteicējai) ir noteiktas ekskluzīvas tiesības pārvaldīt, attīstīt un ekspluatēt publisko telekomunikāciju tīklu un veikt uzņēmējdarbību, sniedzot telekomunikāciju lietotājiem Latvijas

Republikā visu veidu telekomunikāciju pamatpakalpojumus, izņemot tos telekomunikāciju pamatpakalpojumus, kuri ietverti publisko mobilo radiotelekomunikāciju tīklu izveidošanas atļaujās (licencēs). Atbilstoši likuma 13.panta 1.punktam viens no telekomunikāciju pamatpakalpojumu veidiem ir telekomunikāciju tīklu līniju iznomāšana. Saskaņā ar 2001.gada 1.novembra likuma „Par telekomunikācijām" Pārejas noteikumu 1.punkta 1.apakšpunktu un 2.punkta 2. un 3.apakšpunktu ekskluzīvās tiesības pārvaldīt, attīstīt un ekspluatēt fiksēto telekomunikāciju tīklu un nodrošināt nomāto līniju pakalpojumus Latvijas Republikā SIA „Lattelecom" tika saglabātas līdz 2003.gada 1. janvārim.

Konkurences likuma 1.panta 1.punktā noteikts, ka „dominējošais stāvoklis - tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šā dalībnieka vai šo dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū ir vismaz 40% un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem".

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka ņemot vērā augstāk minēto un SIA „Lattelecom" ar likumu piešķirtās ekskluzīvās tiesības, Konkurences likuma 1.panta 1.punkta izpratnē SIA „Lattelecom" atrodas dominējošā stāvoklī (monopolstāvoklī) telekomunikāciju līniju iznomāšanas tirgū Latvijā, par ko lietā nav strīda.

Lietā ir strīds par to, vai arī attiecībā uz interneta pieslēguma tirgu attiecas SIA „Lattelecom" ar likumu piešķirtās ekskluzīvās tiesības. Attiecībā uz šo jautājumu Administratīvā apgabaltiesa atzīst par pamatotu eksperta *G.L.* viedokli, ka interneta pakalpojuma sniegšana Latvijas tirgū ir kvalificējama kā telekomunikāciju papildpakalpojums un interneta pakalpojuma cenas Latvijā jāregulē tirgum, pakalpojuma sniedzējiem strādājot konkurences apstākļos (*lietas 184.lapa, I sējums*). Augstāk minētais secinājums atbilst arī 1993.gada 4.maija likuma „Par telekomunikācijām" 14.pantam, kas noteica, ka juridiskās personas var sniegt telekomunikāciju papildpakalpojumus, izmantojot telekomunikāciju pamatpakalpojumus un saskaņojot pieslēgšanās noteikumus ar telekomunikāciju organizāciju. Papildpakalpojumu tarifus nosaka uzņēmējs. Par telekomunikāciju pamatpakalpojumiem jāmaksā saskaņā ar apstiprinātajiem tarifiem. Tā arī konkrētajā lietā SIA „Datatel" sniedza telekomunikāciju papildpakalpojumu, izmantojot telekomunikāciju pamatpakalpojumu (ICNL, maksājot par to saskaņā ar SIA „Lattelekom" noteikto tarifu).

Sakarā ar SIA „Lattelecom" ekskluzīvajām tiesībām sniegt telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojumu, katra sabiedrība, kura darbojas interneta pieslēguma pakalpojumu tirgū ir vērtējama kā saimniecisko darbību veicoša sabiedrība, kas ir vertikāli saistīta un atkarīga no SIA „Lattelecom" darbības, jo tās ir SIA „Lattelecom" klienti - telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojuma saņēmēji Latvijā. Līdz ar to SIA „Lattelecom" minētajā tirgū ir īpašs ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis, jo tas var darboties neatkarīgi no konkurentiem un klientiem.

Tā kā SIA „Lattelecom" Latvijas teritorijā atrodas dominējošā stāvoklī telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojuma tirgū, tad uz SIA „Lattelecom" ir attiecināms Konkurences likuma 13.pantā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.

[22] Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka SIA „Lattelecom" ļaunprātīgi izmanto ar ekskluzīvajām tiesībām nodrošināto dominējošo stāvokli telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojuma tirgū, netieši uzspiežot ekonomiski nepamatotu un līdz ar to netaisnīgu ikmēneša maksu par vienreizēju kabeļa instalācijas pakalpojumu "kapacitāšu savienošana".

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka 1999.gada 8.novembrī SIA „Lattelekom" un SIA „Datatel" noslēdza līgumu par ICNL nomu ar nosacījumu, ka tiek noslēgts Jaudu savienojuma līgums, kas atrunā 34 Mbit/s iekšzemes ciparu līnijas un Telia AB VC3 nomātā tilpuma jūras kabelī LV-S1 savienošanu. Saskaņā ar šā līguma 5.1.1.punktu SIA „Datatel" jāmaksā par ICNL ierīkošanu ne ātrāk kā pēc Jaudu savienošanas līguma, kurš atrunā 34Mbit iekšzemes ciparu līnijas un Telia AB VC3 nomātā tilpuma jūras kabelī LV-S1 savienošanu, parakstīšanas (*lietas 56.-60.lapa, I sējums*).

1999.gada 30.decembrī tika noslēgts SIA „Lattelekom", SIA „Datatel" un Telia AB trīspusējs līgums par jaudas (kapacitāšu) savienojumu. Atbilstoši šā līguma 2.punktam nacionālo nomāto jaudu no Rīgas uz Ventspili nomā SIA „Datatel", bet starptautisko nomāto jaudu no Ventspils līdz Kistai caur Latvijas – Zviedrijas 1 jūras kabeli nomā Telia AB. Saskaņā ar līguma 3.punktu SIA „Lattelekom" ir atbildīga par starpsistēmu sakariem, kuri nepieciešami starp nacionālo nomāto jaudu un starptautisko nomāto jaudu. Saskaņā ar šā līguma 4.punktu SIA „Datatel" maksā pieteicējai uzstādīšanas maksu Ls 8000 apmērā un ikmēneša maksu par pamatpakalpojumiem Ls 14000 apmērā (*lietas 66.-73.lapa, I sējums*).

2001.gada 4.jūlija vēstulē SIA „Lattelekom" informēja SIA „Datatel", ka 2.jūlijā ir izrakstīts un SIA „Datatel" nosūtīts ikmēneša telekomunikāciju pakalpojumu rēķins, kurā kapacitāšu savienošanas pakalpojumam piemērota maksa Ls 49000 (*lietas 82.lapa, I sējums*).

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka lietā ir noskaidrojams jautājums, vai pieteicēja ir noteikusi pamatotu maksu par pakalpojumu „kapacitāšu savienošana".

Pieteicēja nav sniegusi pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" izmaksas, bet ir norādījusi, ka ikmēneša maksa Ls 14000 apmērā bija īpaši tarifi, kas tika noteikti nolūkā ļaut SIA „Datatel" un Telia AB izvairīties no lielām sākotnējām izmaksām, uzsākot biznesa aktivitātes (*lietas 116.lapa, I sējums*). Savukārt pieteikumā norādīts, ka ikmēneša maksa noteikta līdzējiem vienojoties (*lietas 6.lapa, I sējums*). Kā pamatojumu ikmēneša maksas pieaugumam no Ls 14000 uz Ls 49000, pieteicēja norāda, ka SIA „Lattelecom" izstrādāja tarifus 34 Mbit/s SCNL uz Zviedriju Latvijas daļas abonēšanas maksu; faktu, ka Telia AB jau ir iegādājusies tilpumu jūras kabelī (LV-S1 pusķēde) un 34 Mbit/s ICNL (Rīga-Ventspils) abonēšanas maksu (*lietas 79.lapa, I sējums*). Pieteicēja ir norādījusi,

ka ikmēneša maksa tika paaugstināta, jo SIA „Datatel" faktiski piedalījās iekšzemes-starptautiskā datu pārraidē pa ciparu līniju, tādējādi SIA „Datatel" faktiski saņem SCNL pakalpojumu un šādam pakalpojumam ir izstrādāti tarifi (*lietas 116.lapa, I sējums*).

Lai noskaidrotu, vai pieteicēja ir noteikusi pamatotu maksu par pakalpojumu „kapacitāšu savienošana" sākotnēji noskaidrojams jautājums, vai pakalpojums „kapacitāšu savienošana" ir telekomunikāciju pakalpojums un vai tas ir līdzvērtīgs SCNL pakalpojumam.

[23] Pieteicēja ir norādījusi, ka „kapacitāšu savienošana" ir telekomunikāciju pakalpojums, jo atbilstoši 2001.gada 1.novembra likuma „Par telekomunikācijām" 1.panta 24.punktam telekomunikāciju pakalpojumi ir pakalpojumi, kas nodrošina pilnīgu vai daļēju signālu pārraidi un/vai maršrutizāciju publiskajos telekomunikāciju tīklos, izņemot televīzijas un radio apraidi. Tā kā „kapacitāšu savienošanas" esamība ļauj notikt signāla pārraidei, kas ir viena no telekomunikāciju pakalpojuma pazīmēm, tad tas ir telekomunikāciju pakalpojums (*lietas 208.lapa, I sējums*).

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka termins „kapacitāšu savienošana" nav minēts normatīvajos aktos kā telekomunikāciju pakalpojums.

Saskaņā ar 1993.gada 4.maija likuma „Par telekomunikācijām" 8.pantu telekomunikāciju pamatpakalpojumu tarifus nosaka Telekomunikāciju tarifu padome, savukārt šā panta trešā daļa noteica, ja telekomunikāciju organizācija sniedz telekomunikāciju lietotājam telekomunikāciju pakalpojumus, kuriem Telekomunikāciju tarifu padome nav noteikusi tarifus, šis lietotājs par tiem maksā saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

Saskaņā ar 2001.gada 1.novembra likumu „Par telekomunikācijām" 8.pantu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija papildus likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajam telekomunikāciju nozarē citastarp apstiprina izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku, lai nodrošinātu izmaksām tuvinātu tarifu piemērošanu balss telefonijā, nomātām līnijām un starpsavienojumiem, kā arī izstrādā universālā telekomunikāciju pakalpojuma tīro izmaksu noteikšanas metodiku un apstiprina starpsavienojumu līguma pamatpiedāvājumus, arī iekārtu kopīgas izmantošanas nosacījumus, un nomāto līniju pamatpiedāvājumus, nosaka minimālo telekomunikāciju pakalpojumu lietotājiem piedāvājamo nomāto līniju pakalpojumu kopu, kā arī kārtību, termiņus un tehniskos noteikumus piekļuves tīkla atsaistīšanai. Atbilstoši likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 9.panta 3.punktam regulators nosaka tarifus, ja nozaru speciālie likumi neparedz citu tarifu noteikšanas kārtību.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka lietā ir turpmāk norādītie atzinumi.

1) Satiksmes ministrijas Sakaru departamenta 2001.gada 14.jūnija vēstulē Nr.10-7/511 „Par pakalpojuma statusu" norādīts, ka starptautiskās un nacionālās līnijas elektromehāniskā savienošana kā pakalpojums saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem nav uzskatāms par telekomunikāciju

pakalpojumu, bet kvalificējams kā vienreizējs savienojuma instalācijas pakalpojums (*lietas 85.lapa, I. sējums*).

2) Saskaņā ar eksperta *A.Č.N.* novērtējumu „kapacitāšu savienošana" var būt kvalificēta kā instalācijas darbi vai būvdarbi, kas ir pakalpojums, bet nav telekomunikāciju pakalpojums. Tehniski šis pakalpojums nav sarežģīts un izmaksas varētu būt saistītas tikai ar kabeļa uzraudzību un telpu īri. Kabelis ir instalēts vienas ēkas robežās, tā garums ir neliels līdz ar to izmaksas ir daudzkārt mazākas par 49000 Ls mēnesī (*lietas 174.lapa, I sējums*).

Pakalpojums „kapacitāšu savienošana" nav uzskatāms par līdzvērtīgu 34 Mbit/s SCNL abonēšanas pakalpojumam, jo tas nav telekomunikāciju pakalpojums. Saskaņā ar 1993.gada 4.maija likumu „Par telekomunikācijām" 8.panta 1.punktu telekomunikāciju pamatpakalpojumu tarifus apstiprina Telekomunikāciju tarifu padome, bet jebkura nomātā ciparu līnija, t.sk. SCNL, ir telekomunikāciju pakalpojums atbilstoši šā likuma 13.panta 4.punktam. SIA „Lattelekom" nav iesniegusi telekomunikāciju tarifu padomei priekšlikumu par tarifiem 34 Mbit/s nomātai līnijai, bet pati noteikusi tarifus un sniedz šādu pakalpojumu, kas ir pretrunā likuma „Par telekomunikācijām" 8.panta 1.punktam (*lietas 174.lapa, I sējums*).

3) Saskaņā ar eksperta *G.L.* novērtējumu šis pakalpojums kvalificējams kā elektromontāžas pakalpojums, par kuru ir nosakāma vienreizēja instalācijas maksa. Eksperts norāda, ka SIA „SIA „Datatel" izveidojis pilnu ķēžu līniju īres struktūru, kas varētu nodrošināt interneta starptautiskā pieslēguma pakalpojuma samazināšanu Latvijas tirgū un aplūkotais tehniskais risinājums pilnībā ievēro SIA „Lattelekom" monopoltiesības. Pakalpojuma analīze pēc būtības ļauj secināt, ka SIA „Datatel" un SIA „Lattelekom" pakalpojumi ir savstarpēji aizvietojami vai aizstājami un veido konkurenci Latvijas tirgū *(lietas 182.-183.lapa, I sējums)*.

4) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2001.gada 16.novembra vēstulē Nr.1-5/73 norādīts, ka pakalpojums „kapacitāšu savienošana" ir telekomunikāciju pakalpojums pēc būtības, jo tas nodrošina telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanu, bet tas normatīvajos aktos nav definēts par telekomunikāciju pakalpojumu, kam saskaņā ar likumu tarifi ir jānosaka regulatoram (*lietas 156.lapa, I sējums*).

No augstāk minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pakalpojums „kapacitāšu savienošana" kvalificējams kā vienreizējs savienojuma instalācijas pakalpojums.

[24] Pieteicēja ir norādījusi, ka abi līgumi ir vērtējami kopsakarībā un veido vienu darījumu. SIA „Telia AB" un SIA „Datatel" pārstāvji šādu nolūku ir pauduši sarakstē, kurā lūdz SIA „Lattelecom" sniegt atbilstošus pakalpojumus – iznomāt iekšzemes ciparu līniju un to savienot ar starptautisko tilpumu. Tas arī norāda uz pušu gribu saņemt starptautisko tilpumu, lai tālāk sniegtu interneta pakalpojumus mazumtirdzniecībā. Pieteicēja norādīja, ka kapacitāšu savienošanas pakalpojumam cena tika paaugstināta, jo tas funkcionāli nodrošina starptautisko ciparu nomātās līnijas pakalpojumu. Pieteicēja arī norādīja, ka

kapacitāšu savienošana – tāds pakalpojums faktiski nepastāv. Tas bija īpašs risinājums priekš SIA „Datatel". Tajā laikā tāda pakalpojuma vēl nebija, jo tas ir ļoti dārgs pakalpojums (*lietas 111.lapa, IV sējums*).

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka SIA „Datatel", lai sniegtu interneta pieslēguma pakalpojumu ir jāizmanto SIA „Lattelekom" sniegtais pakalpojums ICNL (jānomā tīkla līnija no Rīgas līdz Ventspilij) un jāsaņem pakalpojums „kapacitāšu savienošana", lai Telia Latvija būtu iespējams sniegt interneta pieslēguma pakalpojumus. Tādējādi SIA „Datatel" un Telia AB, izmantojot savas no līguma noteikumiem izrietošās subjektīvās tiesības, faktiski piedalījās iekšzemes-starptautiskā datu pārraidē pa ciparu līniju, bet ņemot vērā, ka SIA „Datatel" (Telia AB) nenomāja kapacitāti jūras kabelī LV-S1 no SIA „Lattelekom", tad pieteicējas arguments par to, ka pieteicēja faktiski sniedz SCNL pakalpojumu ir nepamatots.

[25] Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Lai izvērtētu „kapacitāšu savienošanas" pakalpojuma līdzvērtību ar SCNL pakalpojumu, apgabaltiesa atzīst par pamatotu atbildētājas argumentu, ka savstarpējas aizvietojamības gadījumā pakalpojumiem jābūt līdzvērtīgiem ne tikai funkcionālajā ziņā, bet arī pakalpojuma maksas apmērā.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka kapacitāšu savienošana (75 Ω koaksiāla kabeļa instalēšana) nodrošina iekšzemes-starptautisku datu pārraidi pa ciparu līniju un funkcionālā ziņā būtu līdzvērtīgs pakalpojumam SCNL (pie nosacījuma, ja tiktu nomāta kapacitāte arī jūras kabelī LV-S1), bet šie pakalpojumi nav līdzvērtīgi arī pakalpojuma maksas apmērā un nav savstarpēji aizvietojami ņemot vērā pieprasījuma aizstājamības faktoru.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka SIA „Datatel" bija nepieciešams tieši ICNL un „kapacitāšu savienošanas" pakalpojums, jo kopš 1999.gada oktobra ir spēkā Telia AB (SIA „Datatel") noslēgtais Administratīvās nomas līgums ar zemūdens kabeļa LV-S1 īpašniekiem, ar kuru Telia AB ir piešķirtas nomas tiesības uz pilnu VC3 (34 Mbit/s) ķēdi LV-S1 sistēmā starp Nīneshammas kabeļu staciju Zviedrijā un Ventspils kabeļu staciju Latvijā. Tā kā SIA „Lattelecom" noteiktie SCNL tarifi ir attiecināmi tikai uz SNCL Latvijas daļu (*lietas 166.lapa, III sējums*), tad SIA „Lattelecom" piedāvājums nomāt 34 Mbit/s SCNL uz Zviedriju pieņemšanas gadījumā SIA „Datatel" būtu jāpāriet pie sakaru līnijas īres struktūras, kur 34 Mbit/s SCNL pusķēdes galapunkts atrodas nosacītā virtuālā viduspunktā Baltijas jūras vidū, un tad Telia AB (SIA „Datatel") ir jālaužspēkā esošais Administratīvās nomas līgums par nomas tiesībām uz pilnu VC3 (34 Mbit/s) ķēdi LV-S1 sistēmā starp Zviedriju un Ventspili (*lietas 248.lapa, I sējums*)

SIA „Lattelecom" piedāvātā alternatīva SIA „Datatel" izmantot 34 Mbit/s SCNL uz Zviedriju nav savstarpēji aizvietojama ar pilnas ķēdes sakaru līnijas pakalpojumu, kas tiek nodrošināts ar Jaudu savienošanas līgumu, jo SCNL ir

vērtējama kā sakaru līnijas uz Zviedriju pusķēdes struktūra, kur Latvijas daļai uz Zviedriju tarifs ir Ls 59000 mēnesī, bet pilnas ķēdes sakaru līnijas pakalpojuma struktūrā, kopējie SIA „Datatel" izdevumi līdz 2001.gada 1.jūlijam bija Ls 29450, bet pēc 2001.gada 1.jūlija pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" maksas paaugstināšanas Ls 64450, kas ir par Ls 35000 mēnesī vairāk nekā pirms maksas paaugstināšanas.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka ar 34 Mbit/s ciparu starptautiskās līnijas uz Zviedriju pusķēdes Latvijas daļas nomu SIA „Datatel" tiek piespiests iegādāties pakalpojumu no SIA „Lattelecom", kuru līdz šim līgumam SIA „Datatel" iegādājās no Telia AB.

Esot dominējošā stāvoklī, ir aizliegts padarīt vienas preces iegādi (konkrētajā lietā „kapacitāšu savienošanu") un attiecīgi tās cenu atkarīgu no tā, vai tiek iegādāta cita prece (konkrētajā gadījumā sakaru līnijas uz Zviedriju pusķēdes noma).

SIA „Datatel" nevēlējās iegādāties no SIA „Lattelecom" starptautisko ciparu līnijas nomu, jo šādu pakalpojumu SIA „Datatel" jau saņēma no Telia AB. SIA „Datatel" griba bija nomāt ICNL un savienot to ar jau no Telia AB nomāto līniju.

[26] Saskaņā ar Konkurences likuma 13.panta 4.punktu jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana. Jēdziens „netaisnīga cena" šajā tiesību normā ir ģenerālklauzula, kuru kā augstas abstrakcijas pakāpes juridisku jēdzienu tiesību normas piemērotājs katrā gadījumā saprātīgi konkretizē un tiesību sistēmas ietvaros piepilda ar saturu (*sal. Senāta 2006.gada 25.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-129*).

Šī tiesību norma ir analoga Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.panta „a" punktam. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka, neraugoties uz to, ka Konkurences padomes lēmums pieņemts laikā, kad Latvijas Republika vēl nebija Eiropas Savienības dalībvalsts, piemērojot Konkurences likumu, jāņem vērā Eiropas Kopienu tiesas attiecīgās tiesību normas interpretācija.

Eiropas Kopienu tiesa netaisnīgu cenu noteikšanu atbilstoši 82.panta „a" punktam definējusi kā tādas cenas noteikšanu, kas ir pārmērīga sakarā ar to, ka tai nav saprātīga samēra ar piegādātās preces ekonomisko vērtību. Šo pārmērību tiesas ieskatā ir iespējams cita starpā objektīvi noteikt, ja būtu iespējams salīdzināt attiecīgās preces pārdošanas cenu un tās ražošanas izmaksas, tādā veidā atklājot iegūstamo labumu. Šādā gadījumā noskaidrojamie jautājumi ir, vai atšķirība starp reālajām izmaksām un noteikto cenu ir pārmērīga, un, ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, tad, vai cena ir netaisnīga pati par sevi vai salīdzinot ar konkurējošām precēm. Tiesa ir norādījusi, ka var būt arī citi ekonomiski pamatoti veidi, kādos nosakāms, vai cena ir netaisnīga (*sk. spriedumu lietā 27/76 United Brands pret Komisiju [1978] ECR 207 250.-253.punku*).

Konkrētajā lietā 1999.gada 30.decembra līguma 4.punktā par jaudas (kapacitāšu) savienojumu SIA „Datatel" maksā uzstādīšanas maksu Ls 8000 un ikmēneša maksu par pamatpakalpojumiem (pamata apkalpošanas līmenis) Ls 14000 un kopš 2001.gada 1.jūlija maksa par pamatpakalpojumiem vienpusēji noteikta Ls 49000.

Kā konstatēts iepriekš pēc būtības šis pakalpojums ir koaksiālā kabeļa instalācijas pakalpojums.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējai vairākkārt ir lūgts sniegt šā pakalpojuma izmaksas, tomēr pieteicēja šā pakalpojuma izmaksu aprēķinu nav iesniegusi. Tāpat pieteicēja nav sniegusi pamatojumu cenas no Ls 14000 paaugstināšanu uz Ls 49000. Pieteicēja ir norādījusi, ka pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" ikmēneša maksu bija nepieciešams pakārtot SCNL tarifam, lai nodrošinātu vienādus konkurences apstākļus SIA „Datatel" un citiem iespējamajiem tirgus dalībniekiem. Tā kā apgabaltiesa secināja, ka pakalpojums „kapacitāšu savienošana" ne atsevišķi, ne kopā ar ICLN nav līdzvērtīgs pakalpojumam SCNL, tad SCNL pakalpojuma izmaksas nav pamatojums „kapacitāšu savienošanas" pakalpojumam.

Ņemot vērā, ka pierādījumu iesniegšana konkurences tiesībās lielā mērā balstās uz tirgus dalībnieku (*sal. Nehl H.P. Principles of Administrative Procedure in EC Lax. Oxford: Hart Publisching, 1999, pp.113.-115.*), bet pieteicēja pierādījumus „kapacitāšu savienošanas" pakalpojumam nav iesniegusi, tad apgabaltiesa ņem vērā:

1) eksperta *A.Č.N.* novērtējumu, ka kabelis ir instalēts vienas ēkas robežās, tā garums ir neliels līdz ar to izmaksas ir daudzkārt mazākas par 49000 Ls mēnesī (*lietas 174.lapa, I sējums*);
2) pieteicējas pārstāvja paskaidroto, ka „kapacitāšu savienošanas" pakalpojums droši vien nemaksā 59000 latus, bet tāda summa ir jāmaksā šķērssubsidēšanas dēļ (*lietas 112.lapa, IV sējums*).
3) Apgabaltiesa atzīst, ka par netaisnīgu pakalpojuma maksu liecina tās vairākkārtējs pieaugums no Ls 14000 uz Ls 49000.

Papildus Administratīvā apgabaltiesa ņem vērā lietā Telia AB pārdošanas menedžera vēstuli, kurā norādīts, ka Zviedrijā par šādu jaudu savienošanas pakalpojumu tiek ņemta vienreizēja maksa (*lietas 88.lapa, I sējums*), tādējādi šis fakts ir savstarpēji atbilstošs ar Satiksmes ministrijas atzinumu, ka pakalpojums kvalificējams kā vienreizējs savienojuma instalācijas pakalpojums, ar *A.Č.N.* novērtējumu, ka „kapacitāšu savienošana" var būt kvalificēta kā instalācijas darbi vai būvdarbi un ar eksperta *G.L.* novērtējumu, ka šis pakalpojums kvalificējams kā elektromontāžas pakalpojums, par kuru ir nosakāma vienreizēja instalācijas maksa.

Ņemot vērā augstāk minēto Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka SIA „Lattelekom", sniedzot pakalpojumu „kapacitāšu savienošana" SIA „Datatel", kas ir tās konkurents interneta pieslēguma pakalpojuma tirgū Latvijas teritorijā, ir izmantojusi savu dominējošo stāvokli telekomunikāciju līniju iznomāšanas pakalpojumu tirgū un ir uzspiedusi ekonomiski nepamatotu ikmēneša abonēšanas maksu par vienreizēju kabeļa instalācijas pakalpojumu un kopš

2001.gada 1.jūlija ir uzspiedusi ekonomiski nepamatotu paaugstinātu ikmēneša maksu pakalpojumam „kapacitāšu savienošana".

[27] Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējai uzlikts naudas sods Ls 143919 apmērā, kas ir 0,1 procents no SIA „Lattelekom SIA" 2001.finansu gada neto apgrozījuma summas Ls 143919557.

Pieteicēja nepiekrīt uzliktajam sodam, norādot, ka pat ja tiktu konstatēts pārkāpums, tad tas sen ir pagājis un SIA „Datatel" nav nekādu pretenziju, jo pieteicēja un SIA „Datatel" šobrīd ir vienas grupas uzņēmumi. Pieteicēja norāda, ka tādējādi sods šobrīd ir tikai sodīšanas pēc, jo nekāds kaitējums ne konkurencei, ne SIA „Datatel" netiek nodarīts.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst par nepamatotu pieteicējas argumentu, ka sods nav piemērojams, jo nekāds kaitējums ne konkurencei, ne SIA „Datatel" netiek nodarīts.

Saskaņā ar Konkurences likuma 14.pantu, ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 13.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu. Konkurences padome var uzlikt tirgus dalībniekiem naudas sodu līdz 5 procentu apmēram no to pēdējā finansu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram. Savukārt, ja uzliktais tiesiskais pienākums netiek pildīts, Konkurences padome var pieņemt lēmumu par noteiktās naudas soda palielināšanu līdz 10 procentiem no pēdējā finansu gada neto apgrozījuma, taču naudas sods nedrīkst būt mazāks par 500 latiem katram.

Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome ņēma vērā vispārējos soda noteikšanas principus un izvērtēja pārkāpuma veidu, pārkāpuma smagumu un ilgumu, pārkāpuma radītās sekas konkurencei, pārkāpēja iegūto komerciālo labumu, kā arī to, kā normatīvajos aktos tiek regulēts konkrētais tirgus, kurā darbojas pārkāpējs.

Pārsūdzētajā lēmumā SIA „Lattelekom" pārkāpums vērtēts kā vidēji smags un vidēji ilgstošs (vairāk kā divus gadus). Saņemot ikmēneša maksu par kabeļu instalācijas pakalpojumu Ls 14000 SIA „Lattelekom" laika periodā no 2000.gada 1.janvāra ir kopā iekasējis Ls 252000, bet pēc maksas paaugstināšanas Ls 49000 periodā no 2001.gada 1.jūlija līdz 2002.gada 1.jūlijam ir iekasējis Ls 588000, kas kopā sastāda Ls 840000.

Papildus Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka naudas sods jānosaka pietiekami preventīvā līmenī ne tikai tādēļ, lai sodītu attiecīgos uzņēmumus (konkrēti preventīvā iedarbība), bet arī tādēļ, lai kavētu citus uzņēmumus rīkoties pretēji Konkurences likuma normām vai turpinātu šādu darbību (vispārēji preventīvā iedarbība).

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka nepastāv iemesli soda naudas samazināšanai, jo pieteicējai konkrētās lietas ietvaros vairākkārt gan atbildētāja, gan tiesa ir lūgusi iesniegt pakalpojuma „kapacitāšu savienošana" izmaksas, tomēr pieteicēja to nav darījusi, tādējādi atzīstams, ka pieteicēja nav sniegusi pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem ir būtiska nozīme Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā.

Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa atzīst pārsūdzēto lēmumu par tiesisku un pamatotu arī daļā par noteikto soda naudu.

[28] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2003.gada 7.februāra spriedums nav tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Konkurences padomes 2002.gada 17.jūlija lēmumu Nr.34 atstāt negrozītu, bet SIA „Lattelekom SIA" pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja */paraksts/* M.Osmane

Tiesneses */paraksts/* S.Gintere

/paraksts/ V.Zommere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese M.Osmane
Rīgā, 2009.gada 9.februārī